

Neodvedení daně, pojistného na zdravotní pojištění a pojistného na sociální zabezpečení

Trestnost jednání spočívajícího v neodvedení daně, pojistného na zdravotní pojištění a pojistného na sociální zabezpečení včetně příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je podmíněna zjištěním, že zaměstnavatel měl k dispozici potřebné finanční prostředky, tj. že příslušné částky ze mzdy svým zaměstnancům z jejich hrubých mezd skutečně srazil a v rozporu se zákonem je neodvedl oprávněným příjemcům, ale použil je k jiným účelům. Tuto skutečnost je třeba v trestním řízení prokázat. Pokud by byl zaměstnavatel insolventní a zvýhodnil by jiného věřitele zaplacením jeho pohledávky v úmyslu zmařit tím uspokojení pohledávek spočívajících v povinnosti odvádět za zaměstnance zálohy na daň z příjmů, pojistné na zdravotní pojištění a pojistné na sociální zabezpečení včetně příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pak by se mohlo jeho jednání posoudit jako trestný čin zvýhodňování věřitele.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 6 Tdo 1365/2007, ze dne 28.2.2008)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání dovolání, které podal obviněný Ing. Z. D., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. 7 To 200/2007, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 95 T 170/2006, a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. se usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. 7 To 200/2007, a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. 95 T 170/2006, zrušují. Současně se zrušují další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Městskému soudu v Brně přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. 95 T 170/2006, byl obviněný Ing. Z. D. uznán vinným, že

společně s Ing. M. P., již pravomocně odsouzeným jako jednatele společnosti P., spol. s r. o. vědomě nesplnili svou zákonnou povinnost odvést za zaměstnance společnosti P., spol. s r. o., daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků a pojistné na zdravotní pojištění v celkové výši 289.097,- Kč, a to

- za období leden 2005 - listopad 2005, daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků podle zák. č. [586/1992](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, vůči F. ú. B., ve výši 148.549,- Kč, přestože zaměstnancům vypláceli mzdu, ze které jim tuto daň srazili,

- v době od 20. 10. 2004 do listopadu 2005 pojistné na zdravotní pojištění podle zák. č. [592/1992](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, vůči V. z. p. ČR, územní pracoviště B., ve výši 140.548,- Kč, přestože zaměstnancům vypláceli mzdu, ze které jim pojistné ve výši 4,5% z vyměřovacího základu srazili.

Takto zjištěné jednání soud prvního stupně kvalifikoval jako trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 147 odst. 1 tr. zák. a obviněného odsoudil podle § 147 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců, jehož výkon podle § 58 odst. 1, § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců. Podle § 59 odst. 2 tr. zák. byla obviněnému uložena povinnost, aby

společně s Ing. M. P., ve zkušební době podle svých sil nahradili škodu, kterou trestným činem způsobili.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný Ing. Z. D. odvolání, které bylo usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. 7 To 200/2007, podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Citované rozhodnutí odvolacího soudu napadl obviněný Ing. Z. D. prostřednictvím obhájce dovoláním, které opřel o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. Podle jeho názoru rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení a bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí.

V odůvodnění podání obviněný k uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. konstatoval, že došlo k procesnímu pochybení tím, že odvolací soud v podstatě nekriticky převzal hodnocení důkazů a odvolání proti rozsudku Městského soudu v Brně zamítl. Uvedl, že nelze mít námitky, pokud by prvostupňový soud postupoval při hodnocení důkazů ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., tyto hodnotil podle vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu, jednotlivě i v jejich souhrnu a učinil logicky zdůvodněná skutková zjištění. V takovém případě nemůže odvolací soud napadený rozsudek zrušit jen proto, že sám podle svého přesvědčení hodnotí tytéž důkazy s jiným v úvahu přicházejícím výsledkem, neboť napadenému rozsudku nelze vytknout žádnou vadu. Obviněný však namítl, že došlo k porušení ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. a § 2 odst. 5 tr. ř., jehož znění věty první, čtvrté, páté a šesté připomněl, kterého se soudy dopustily tím, že neakceptovaly obhajobou navržené zcela jasné a konkrétní důkazy, v čemž shledal porušení zásady rovnosti účastníků řízení podle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Dále obviněný odkázal na nález Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 490/04, s tím, že „Obecné soudy poruší právo obviněného na spravedlivý proces, garantované čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 3 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, jestliže po zamítnutí jeho návrhu na doplnění dokazování neodůvodní, proč v předmětné věci není třeba zjišťovat skutečnosti, bez jejichž spolehlivého prokázání není dle ustálené judikatury Nejvyššího soudu (na níž obžalovaný v návrhu výslovně odkázal) možno hovořit o naplnění subjektivní stránky daného trestného činu...“. Podle jeho názoru měl vytvořenu nerovnovážnou pozici oproti státnímu zástupci a toto procesní pochybení mělo vést k tomu, aby věc byla bez dalšího vrácena soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Tím, že Krajský soud v Brně odvolání zamítl, naplnil dovolací důvod stanovený v § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněný vytkl, že rozhodnutí o jeho vině stojí na jediné premise, že jako jednatel nezajistil úhradu zákonem stanovených plateb. Odůvodnění rozsudku prvostupňového soudu je pouze popisem objektivních skutečností, že platby nebyly realizovány, aniž by soud zkoumal z jakých důvodů. Pouhé konstatování, že platby byly z mezd strhávány neznamená, že tyto peníze ve firmě reálně existovaly a jelikož za tohoto stavu soud neprovedl důkaz znaleckým posudkem z oboru ekonomiky, učinil rozhodnutí nepřezkoumatelným. Současně obviněný odkázal na usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 6 Tdo 795/2003, které se obdobnou problematikou zabývalo. Soudy obou stupňů též řádně podle § 125 odst. 1 tr. ř. nezdůvodnily, jak se vypořádaly s jeho obhajobou, jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídily, když posuzovaly prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona v otázce viny a trestu, a proč odmítly návrh obhajoby na doplnění dokazování znaleckým posudkem z oboru ekonomiky. Podle názoru obviněného se soudy náležitě nezabývaly subjektivní stránkou, když úmysl pachatele musí směřovat k tomu, že zákonnou povinnost odvést provedené srážky neuskuteční vůbec; nestačí zjištění, že je neodvedl v době, kdy je odvést měl. Trestnost jednání podle § 147 tr. zák. je podmíněna zjištěním, že zaměstnavatel měl k dispozici potřebné finanční prostředky, tj. že příslušné částky ze

mzdy svým zaměstnancům z jejich hrubých mezd skutečně srazil a v rozporu se zákonem je neodvedl oprávněným příjemcům, ale použil je k jiným účelům (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 4 Tz 63/2000, publikované pod č. [30/2001](#) Sb. rozh. tr.). Soudy též řádně nezdůvodnily, z jakých důkazů dospěly k závěru, že společnost potřebné finanční prostředky skutečně (nikoliv pouze účetně) měla.

Závěrem dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. 7 To 200/2007, a tomuto soudu věc přikázal k novému projednání a rozhodnutí.

K podanému dovolání se ve smyslu znění § 265h odst. 2 věty první tr. ř. písemně vyjádřila státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství. Uvedla, že obviněný uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který naplnil relevantní námitkou, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, neboť skutek, jak byl zjištěn a popsán, nenaplnuje zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 147 odst. 1 tr. zák. Městský soud v Brně konstatoval, že mzdy zaměstnanců vypláceny byly, byť se zpožděním, případně po částech, s výjimkou posledních tří měsíců před prohlášením konkursu, který byl prohlášen usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2006, sp. zn. 31 K 6/2006, a jehož účinky nastaly téhož dne. V této souvislosti státní zástupkyně poukázala na výpověď svědkyně I. J., jež byla zaměstnána jako účetní ve firmě P., spol. s r. o. Z této výpovědi soud dovodil, že z mezd byly řádně strhávány povinné odvody a finanční prostředky, které měly být odvedeny oprávněným subjektům, byly využívány i na další chod společnosti, kupř. na energie a materiál nutný k výrobě. Z výpovědi samotného obviněného soud dovodil, že finanční prostředky rovněž byly užity na splácení povinných odvodů vůči městské správě sociálního zabezpečení, neboť vůči tomuto subjektu společnost neměla žádné závazky. Prvostupňový soud proto uzavřel, že za situace, kdy zaměstnancům byly vypláceny mzdy, s výjimkou posledních třech měsíců před prohlášením konkursu, a následně strhávány částky povinných odvodů a ušetřené finanční prostředky byly užity pro další chod firmy, nelze uvažovat jinak, než že obviněný jako statutární orgán, jednatel společnosti P., spol. s r. o., ve větším rozsahu nesplnil svou zákonnou povinnost za poplatníka odvést daň a pojistné na zdravotní pojištění. I Krajský soud v Brně se k existenci mobilních finančních prostředků ve společnosti, jež mohly být použity na úhradu povinných plateb, vyjádřil tak, že netřeba řízení doplňovat porizením znaleckého posudku z oboru ekonomiky, jak navrhoval obviněný, neboť ze stržených a neodvedených peněz, které měly být použity na povinné platby, byly hrazeny nutné náklady pro činnost firmy. Soudy obou stupňů dovodily, že společnost P., spol. s r. o., v době, kdy neplatila daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků a pojistné na zdravotní pojištění, disponovala částkou, jež měla být na tyto platby použita, avšak použila je na úhradu provozu firmy, tj. na energie a materiál.

Dále státní zástupkyně konstatovala, že trestní odpovědnost za trestný čin podle § 147 tr. zák. lze vyvozovat proti příslušné odpovědné osobě jen tehdy, jestliže zaměstnavatel svým zaměstnancům z jejich hrubé mzdy skutečně srazil příslušné částky zálohy na daň z příjmů, pojistného na zdravotní pojištění a pojistného na sociální zabezpečení a neodvedl je, tedy pokud měl dostatek peněz na výplatu hrubých mezd a částky sražené zaměstnancům použil na jiné účely nebo je ponechal na účtu u banky či v hotovosti v pokladně (rozhodnutí č. [30/2001](#) Sb. rozh. tr.). Není však podstatné jak zaměstnavatel naložil se sraženými částkami, které měl odvést za zaměstnance, neboť trestný čin podle § 147 tr. zák. může být spáchán, i když se nezjistí, na jaké jiné účely byly zaměstnavatelem použity. Postačí, že v rozhodnou dobu měl zaměstnavatel sražené platby k dispozici. Uvedené skutečnosti je třeba v trestním řízení prokázat. Pokud tomu tak není a zaměstnavatel má k dispozici jen peníze postačující na vyplacení čistých mezd zaměstnancům, takže po jejich vyplacení mu již nezbývá na odvedení odpovídajících částek daně z příjmů, pojistného na zdravotní pojištění a pojistného na sociální zabezpečení, nemůže se dopustit trestného činu podle § 147 tr. zák. Nemá-li však zaměstnavatel dostatek peněžních prostředků k odvedení povinných částek v plné výši, tj. je-li insolventní nebo předlužen, měl by všechny své závazky uspokojit poměrně a rovnoměrně, a to

včetně výplaty mezd svých zaměstnanců a úhrady plateb svým obchodním partnerům. V takovém případě by měl přiměřeně snížit vyplacené mzdy a odvést za své zaměstnance alespoň část uvedených plateb. Úplným vyplacením čistých mezd na úkor ostatních závazků, včetně povinných plateb, by totiž zaměstnavatel, respektive za něj jednající fyzická osoba, mohl úmyslně, třeba i v nepřímém úmyslu, zmařit uspokojení pohledávek příjemců uvedených plateb a tím se dopustit trestného činu zvýhodňování věřitele podle § 256a tr. zák. (rozhodnutí č. [30/2001](#) Sb. rozh. tr.).

Podle státní zástupkyně zůstala v rozhodnutích soudů obou stupňů neobjasněna obhajoba obviněného, že společnost, jejímž byl jednatelem, neměla v rozhodné době reálně k dispozici potřebné finanční prostředky, které by mohla použít na placení specifikovaných zákonných odvodů. Soudy obou stupňů se spokojily s tvrzením svědkyně I. J., účetní ve firmě P., spol. s r. o., z něhož vyplynulo, že firma hradila náklady na energie či materiál, jinak by nemohla fungovat. Opomenuly však tu část její výpovědi, v níž bylo konstatováno, že na samotnou realizaci dotčených odvodů již nebyly peníze. Z vyjádření jmenované svědkyně nelze vůbec zjistit, v jakém konkrétním rozsahu bylo plněno vůči dodavatelům materiálu či energií, což má svůj význam z hlediska možné právní kvalifikace trestného jednání obviněného. S ohledem na skutečnost, že byly realizovány povinné odvody vůči městské správě sociálního zabezpečení a že na společnost byl s účinky ode dne 20. 2. 2006 soudem vyhlášen konkurs, státní zástupkyně konstatovala, že uvedené indicie nasvědčují tomu, že by jednání obviněného mohlo být posouzeno jako trestný čin zvýhodňování věřitele podle § 256a tr. zák. Podle jejího názoru byl dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. naplněn.

Pokud jde o uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. státní zástupkyně uvedla, že přicházel v úvahu pouze v alternativě vymezené zákonnou dikcí: „bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku a v řízení tomuto rozhodnutí předcházejícím byl dán důvod dovolání uvedený v písm. a) – k)“, která je vázána na některý z dalších dovolacích důvodů uvedených v § 265b odst. 1 tr. ř. a jen ve spojení s ním se může uplatnit. Jestliže obviněný s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. výslovně uvedl, že bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku, aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí, tak zmíněná alternativa dovolacího důvodu v dané věci nepřichází v úvahu. Tato alternativa se totiž týká pouze případů, v nichž bylo odvolání z procesních důvodů zamítnuto podle § 253 odst. 1 tr. ř. nebo odmítnuto podle § 253 odst. 3 tr. ř. Společným rysem je skutečnost, že odvolací soud zamítl nebo odmítl odvolání bez meritorního přezkoumání rozsudku podle § 254 tr. ř., a pokud takto rozhodl nesprávně, odňal obviněnému přístup ke druhé instanci. Státní zástupkyně připomněla, že v předmětné věci bylo odvolání obviněného zamítnuto podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné po meritorním přezkoumání rozsudku. Proto obviněný nemohl dovolání opírat o konstatovanou alternativu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.

Z popsanych důvodů státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud zrušil obě napadená soudní rozhodnutí a Městskému soudu v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Současně navrhla, aby dovolací soud rozhodnutí učinil v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) předně shledal, že dovolání obviněného Ing. Z. D. je přípustné [§ 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř.], bylo podáno oprávněnou osobou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

Jelikož dovolání je možné učinit pouze z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda obviněným vznesené námitky naplňují jím uplatněné zákonem stanovené dovolací důvody. V této souvislosti Nejvyšší soud zjistil, že v dovolání uplatněné výhrady jsou jednak zčásti irelevantní a jednak zčásti se týkají deklarovaných dovolacích důvodů, jak bude podrobněji rozvedeno níže. Protože dovolací soud neshledal některý z důvodů pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroku napadeného rozhodnutí,

proti němuž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů relevantních námitek uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, přičemž dospěl k následujícím závěrům.

Podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. lze dovolání podat, jen je-li tu některý z následujících důvodů:
g) rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení,

l) bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k).

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. patří mezi procesní dovolací důvody. Jeho smyslem je náprava závažných vad, které vedou k tzv. zmatečnosti rozhodnutí. Dopadá předně na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci. Podstata uvedeného dovolacího důvodu spočívá v tom, že soud druhého stupně měl v řádném opravném řízení přezkoumat určité rozhodnutí napadené řádným opravným prostředkem po věcné stránce, avšak namísto toho v případě odvolání opravný prostředek z procesních důvodů zamítl podle § 253 odst. 1 tr. ř. (bylo podáno opožděně, osobou neoprávněnou nebo osobou, která se odvolání výslovně vzdala nebo znovu podala odvolání, které v téže věci již výslovně vzala zpět) nebo odmítl podle § 253 odst. 3 tr. ř. (pro nedostatek náležitosti obsahu odvolání), aniž by však pro takový postup byly splněny procesní podmínky.

U obviněného Ing. Z. D. však o takový případ nejde, neboť Krajský soud v Brně jako soud druhého stupně konal odvolací řízení a o řádném opravném prostředku (odvolání) jmenovaného rozhodl ve veřejném zasedání a po provedeném přezkumu (§ 254 tr. ř.). Proto nelze akceptovat námítky obviněného, které se vztahují k tomu, že „bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí“. Za této situace lze dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. uplatnit, byl-li v řízení předcházejícímu rozhodnutí o řádném opravném prostředku dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. V tomto směru obviněný uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

V rámci výše citovaného důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze namítat, že skutek, jak byl v původním řízení soudem zjištěn, byl nesprávně kvalifikován jako určitý trestný čin, ačkoliv šlo o jiný trestný čin nebo nešlo o žádný trestný čin. Vedle těchto vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též jiné nesprávné hmotně právní posouzení, jímž se rozumí zhodnocení otázky nespočívající přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva (např. občanského, obchodního, trestního apod.). Z dikce předmětného ustanovení přitom plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním namítat pouze vady právní (srov. např. názor vyslovený v usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 73/03, sp. zn. II. ÚS 279/03, sp. zn. IV. ÚS 449/03). Nejvyšší soud není oprávněn v dovolacím řízení přezkoumávat úplnost dokazování a posuzovat postup při hodnocení důkazů soudy obou stupňů. Při rozhodování vychází z konečného skutkového zjištění soudu prvního eventuálně druhého stupně a v návaznosti na tento skutkový stav posuzuje správnost aplikovaného hmotně právního posouzení, přičemž skutkové zjištění nemůže změnit, a to jak na základě případného doplnění dokazování, tak i v závislosti na jiném hodnocení v předcházejícím řízení provedených důkazů. Těžiště dokazování je v řízení před prvostupňovým soudem a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen odvolací soud (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou k přezkoumávání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a není oprávněn přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět nebo opakovat (srov. omezený rozsah

dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.).

V dovolání obviněný Ing. Z. D. v podrobnostech uplatnil výhrady k právní kvalifikaci skutku, které deklarovaný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obsahově naplňují.

Trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 147 odst. 1 tr. zák. spáchá ten, kdo jako plátce ve větším rozsahu nesplní svoji zákonnou povinnost za poplatníka odvést daň, pojistné na sociální zabezpečení nebo zdravotní pojištění, nebo příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Podle § 4 písm. a), b) tr. zák. je trestný čin spáchán úmyslně, jestliže pachatel a) chtěl způsobem v trestním zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný trestním zákonem, nebo b) věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn (poznámka: vše trestní zákon ve znění účinném do 31. 12. 2007; od 1. 1. 2008 zahrnuje skutková podstata trestného činu podle § 147 tr. zák. též úrazové pojištění, což je vyjádřeno i v jeho novém slovním označení).

Ve stručnosti lze připomenout, že ustanovení § 147 tr. zák. chrání zájem státu na řádném odvedení plátcem (zaměstnavatelem) sražené daně, pojistného na sociální zabezpečení nebo na zdravotní pojištění, nebo příspěvku na státní politiku zaměstnanosti za poplatníka (zaměstnance). Nesplněním zákonné povinnosti se rozumí neodvedení uvedených plateb, respektive jejich částí, které je povinen platit zaměstnanec (poplatník) z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků, zaměstnavatelem (plátcem), jenž mu je srazil při výplatě mzdy nebo platu. Zaměstnavatel (plátce) je totiž povinen tyto sražené platby, respektive jejich části podle příslušných zákonů odvést správci daně (f. ú.), zdravotní pojišťovně, popř. správě sociálního zabezpečení (srov. rozhodnutí č. [53/2000](#) Sb. rozh. tr.). Pokud jde o větší rozsah nesplnění uvedené zákonné povinnosti, je třeba tento pojem vykládat s ohledem na ustanovení § 89 odst. 11 tr. zák. způsobem, že jde nejméně o 50 000 Kč. Z hlediska subjektivní stránky se u pachatele vyžaduje úmyslné zavinění.

Z tzv. právní věty, jak je uvedena ve výroku o vině v rozsudku Městského soudu v Brně, je zřejmé, že prvostupňový soud považoval znaky trestného činu, jímž obviněného Ing. Z. D. uznal vinným, za naplněné tím, že „jako plátce ve větším rozsahu nesplnil svoji zákonnou povinnost za poplatníka odvést daň a pojistné na zdravotní pojištění“. Z tzv. skutkové věty téhož rozsudečného výroku mimo jiné vyplývá, že obviněný společně s Ing. M. P., již pravomocně odsouzeným, jako jednatele společnosti P., spol. s r. o., vědomě nesplnili svou zákonnou povinnost, odvést za zaměstnance této společnosti za období leden 2005 – listopad 2005 daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků podle zák. č. [586/1992](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve výši 148.549,- Kč a v době od 20. 10. 2004 do listopadu 2005 pojistné na zdravotní pojištění podle zák. č. [592/1992](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve výši 140.548,- Kč, a to vše v celkové výši 289.097,- Kč, přestože zaměstnancům vypláceli mzdu ze které jim daň a pojistné ve výši 4,5 % z vyměřovacího základu srazili. V odůvodnění rozsudku soud prvního stupně ke skutkovým zjištěním konstatoval:

„Obžalovaný Ing. Z. D. nezpochybnil, že by nebyly placeny povinné odvody vůči F. ú. B. a V. z. p. V podstatě na svou obhajobu uváděl, že v zásadě nebyly finanční prostředky, které by mohly dovolit takové povinné odvody hradit. Dále obžalovaný poukazoval na snahu celou věc řešit pomocí splátkových kalendářů...“. Současně městský soud odkázal na výpověď samotného obviněného, svědka Ing. M. P. a zejména svědkyně I. J., účetní firmy P., spol. s r. o. V této spojitosti uvedl: „z výpovědi obžalovaného i svědků vyplývá, že mzdy vypláceny byly, byť se zpožděním, případně po částech s výjimkou posledních tří měsíců před prohlášením konkursu. Z výpovědi I. J. potom jasně vyplývá, že z mezd byly řádně strhávány povinné odvody, zaměstnancům tak byly vypláceny čisté mzdy, když finanční prostředky, které měly být odvedeny oprávněným subjektům, se využívaly na další chod společnosti, zejména na energie a materiál nutný k výrobě. Z výpovědi samotného obžalovaného je potom patrné, že dané finanční prostředky rovněž byly užity na splácení povinných odvodů vůči městské správě sociálního zabezpečení, což je ostatně dokumentováno zprávou tohoto

orgánu, z které vyplývá, že společnost P., spol. s r. o., vůči nim nemá žádné závazky. V návaznosti na tyto skutečnosti prvostupňový soud uzavřel: „Za situace, kdy zaměstnancům byly vypláceny mzdy, s výjimkou posledních třech měsíců před prohlášením konkurzu, následně byly strhávány částky povinných odvodů a takto „ušetřené“ finanční prostředky byly poté užity pro chod firmy, nelze uvažovat jinak, než že obžalovaný jako statutární orgán – jednatel společnosti P., spol. s r. o., ve větším rozsahu nesplnil svou zákonnou povinnost za poplatníka odvést daň a pojistné na zdravotní pojištění.“ Rovněž v jednání obviněného shledal naplnění subjektivní stránky minimálně v rovině úmyslu nepřímého podle § 4 písm. b) tr. zák., neboť věděl, že může způsobem v trestním zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný trestním zákonem v ustanovení § 147 tr. zák. (vše v podrobnostech na str. 4 rozsudku).

Podle názoru Nejvyššího soudu nepostupoval Městský soud v Brně (následně v odvolacím řízení i Krajský soud v Brně) v souladu s trestním zákonem, když zjištěný skutkový stav – jednání obviněného Ing. Z. D. – kvalifikoval jako trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 147 odst. 1 tr. zák. V trestním řízení sice bylo prokázáno, že obviněný společně s Ing. M. P., oba v postavení statutárních orgánů společnosti P., spol. s r. o., vědomě nesplnili svou zákonnou povinnost odvést za zaměstnance této společnosti daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků a pojistné na zdravotní pojištění, a to vše v celkové výši 289.097,- Kč. Neobjasněna ale zůstala skutečnost, zda jmenovaná společnost, jejímž jednatelem obviněný byl, měla skutečně k dispozici potřebné finanční prostředky na zaplacení zmíněných zákonem stanovených odvodů, jak je vytykáno v dovolání a ve vyjádření státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství k mimořádnému oprávněnému prostředku. Svědkyně I. J., účetní společnosti P., spol. s r. o., totiž u hlavního líčení mimo jiné konstatovala: „Z mezd byly řádně strhávány odvody, jednotlivým institucím byly zaslány přehledy, ale na samotnou realizaci odvodu již nebyly peníze“ (str. 3 rozsudku). Výpovědi této svědkyně a ani jinými provedenými důkazy nebyla zmíněná skutečnost jednoznačně a bez důvodných pochybností prokázána. Proto mělo být zjišťováno, v jakém rozsahu bylo konkrétně plněno vůči dodavatelům materiálu nebo energií, zejména, když dané prostředky byly užity i na splácení povinných odvodů vůči městské správě sociálního zabezpečení a s účinky ode dne 20. 2. 2006 byl na společnost P., spol. s r. o., soudem vyhlášen konkurs. V této souvislosti je potřebné připomenout, že trestnost jednání spočívajícího v neodvedení daně, pojistného na zdravotní pojištění a pojistného na sociální zabezpečení včetně příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 147 tr. zák. je podmíněna zjištěním, že zaměstnavatel měl k dispozici potřebné finanční prostředky, tj. že příslušné částky ze mzdy svým zaměstnancům z jejich hrubých mezd skutečně srazil a v rozporu se zákonem je neodvedl oprávněným příjemcům, ale použil je k jiným účelům. Tuto skutečnost je třeba v trestním řízení prokázat (§ 2 odst. 5, 6 tr. ř.). Pokud by byl zaměstnavatel insolventní a zvýhodnil by jiného věřitele zaplacením jeho pohledávky v úmyslu zmařit tím uspokojení pohledávek spočívajících v povinnosti odvádět za zaměstnance zálohy na daň z příjmů, pojistné na zdravotní pojištění a pojistné na sociální zabezpečení včetně příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pak by se mohlo jeho jednání posoudit jako trestný čin zvýhodňování věřitele podle § 256a tr. zák., a nikoli jako trestný čin podle § 147 tr. zák. (srov. rozhodnutí pod č. [30/2001](#) Sb. rozh. tr.).

Vzhledem k popsáním skutečnostem Nejvyšší soud shledal dovolání obviněného Ing. Z. D. důvodným, a proto podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 17. 5. 2007, sp. zn. 7 To 200/2007, a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. 95 T 170/2006. Současně zrušil další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Dále podle § 265l odst. 1 tr. ř. Městskému soudu v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Po zrušení obou soudních rozhodnutí se trestní věc obviněného Ing. Z. D. dostala do procesního stadia řízení před soudem prvního stupně. Úkolem Městského soudu v Brně bude, při dodržení všech

v úvahu přicházejících ustanovení trestního řádu věc projednat a učinit v ní zákonu odpovídající rozhodnutí. Nejvyšší soud ukládá prvostupňovému soudu doplnit dokazování znaleckým posudkem z oboru ekonomiky. Znalec by se měl zabývat finanční situací společnosti P., spol. s r. o., zejména z hlediska příjmů a výdajů v období, pro které byl obviněný obžalován z trestného činu podle § 147 odst. 1 tr. zák. Prvostupňový soud provede i další důkazy, které mohou navrhnout i strany řízení, pokud to bude rozhodnutí ve věci s ohledem na ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. vyžadovat. Právní posouzení jednání obviněného bude odvislé od zjištěného skutkového stavu.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)